

Pedagogika specjalna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Pedagogika specjalna
Kod przedmiotu	05.6-WP-PEDD-PSP
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Występuje w specjalnościach	Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i profilaktyka
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	- dr hab. Małgorzata Czerwińska, prof. UZ - dr hab. Jarosław Bąbka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Cel przedmiotu:

1. Zapoznanie studentów z wieloaspektową problematyką niepełnosprawności człowieka /zwłaszcza dzieci i młodzieży/, specyfiką psychospołecznego funkcjonowania osób z różnymi niepełnosprawnościami, zwłaszcza w wymiarze komunikacyjnym, specyfiką oddziaływań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych, ocjalizacyjnych – w kontekście praw osób/dzieci z niepełnosprawnością, norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w działalności pedagogicznej wobec osób/dzieci z niepełnosprawnością, edukacji włączającej i zasad inkluzji.
2. Kształtowanie umiejętności wspomagania /edukacji, terapii/ dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami – w kontekście umiejętności rozwijania kreatywności i umiejętności samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów z niepełnosprawnościami.
3. Uwrażliwianie studentów na różnorodne potrzeby osób/dzieci z niepełnosprawnościami i gotowość do ich zaspokajania – w kontekście pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wymagania wstępne

1. Wstępna orientacja w pedagogicznej i psychologicznej problematyce człowieka/dziecka.
2. Umiejętność interdyscyplinarnego rozumienia problematyki człowieka/dziecka.
3. Wrażliwość na życiowe problemy człowieka/dziecka empatia i otwartość.

Zakres tematyczny

Wykłady:

1. Pedagogika specjalna jako nauka o człowieku z niepełnosprawnością: geneza i ewolucja dyscypliny, interdyscyplinarność /powiązanie z naukami pedagogicznymi, medycznymi, biologicznymi, społecznymi, psychologią/, subdyscypliny, pojęcia: uszkodzenie, niepełnosprawność, upośledzenie i ich zależność/, modele niepełnosprawności.
2. Rehabilitacja i jej rodzaje, edukacja specjalna, ogólnodostępna, integracyjna/inkluzyjna, opieka, terapia, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością.
3. Psychospołeczny proces przystosowania do niepełnosprawności, jego uwarunkowania i przebieg.
4. Psychospołeczny proces przystosowania rodziny do niepełnosprawności dziecka – jego przebieg i uwarunkowania.
5. Specjalne potrzeby edukacyjne i edukacja inkluzyjna – istota, uregulowania prawne, realizacja.

Ćwiczenia:

1. Niepełnosprawność intelektualna: pojęcie, klasyfikacja, specyfika psychospołecznego funkcjonowania osób/dzieci z niepełnosprawnością intelektualną poszczególnych stopni, system edukacji, system wsparcia dziecka z niepełnosprawnością intelektualną i jego rodziny.
2. Zespół Downa i mózgowe porażenie dziecięce jako niepełnosprawności sprzężone: etiologia, symptomatyka, terapia.

3. Inteligencja niższa niż przeciętna. Dzieci z mikrozaburzeniami mózgu. Parcjalne deficyty w rozwoju. Dzieci z trudnościami w uczeniu się.
4. Spektrum zaburzeń autystycznych: etiologia, symptomatyka, klasyfikacja, terapia.
5. Dziecko przewlekłe chore: istota choroby przewlekłej, problemy wychowawcze i edukacyjne. Uczeń przewlekłe chory w szkole ogólnodostępnej. Dziecko przewlekłe chore w rodzinie, grupie rówieśniczej i szpitalu. Postępowanie opiekuńczo-wychowawcze w wybranych jednostkach chorobowych.
6. Dziecko z dysfunkcją narządu ruchu w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i w szkole: manipulacyjne i lokomocyjne funkcje narządu ruchu a stymulacja procesów orientacyjno-poznawczych, etiologia, symptomatyka, klasyfikacja uszkodzeń narządu ruchu, wyznaczniki procesu rewalidacji psychicznej i społecznej - zadania rodziny i szkoły, organizacja procesu kształcenia dzieci z dysfunkcją narządu ruchu; Postępowanie opiekuńczo-wychowawcze w wybranych jednostkach chorobowych.
7. Dziecko z niepełnosprawnością słuchu w szkole: istota niepełnosprawności słuchu, rehabilitacja, edukacja, komunikacja.
8. Dziecko z niepełnosprawnością wzroku w szkole: istota niepełnosprawności wzroku, wyznaczniki rehabilitacji /nauka pisma punkтового L. Braille'a, nauka orientacji przestrzennej, nauka czynności samoobsługowych/, możliwości kształcenia.

Metody kształcenia

Wykłady

wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny.

Ćwiczenia

praca z książką, praca w grupach, klasyczna metoda problemowa, Pokaz, dyskusja, metody aktywizujące, projekt.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
D.1/E.1.W3. integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału	K_W10	- kolokwium - projekt	Ćwiczenia
D.1/E.1.W1. miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych	K_W10	- kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia
D.1/E.1.W12. diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności	K_W16	- kolokwium - projekt	- Wykład - Ćwiczenia
D.1/E.1.W14. warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej		- kolokwium - projekt	- Wykład - Ćwiczenia
D.1/E.1.U1. identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi;	K_U13	projekt	- Wykład - Ćwiczenia
D.1/E.1.U3. identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania	K_U13	- kolokwium - projekt	Ćwiczenia
D.1./E.1.U7. dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne	K_U13	projekt	Ćwiczenia
D.1/E.1. K2: popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym	K_K09	aktywność w trakcie zajęć	Ćwiczenia
D.1/E.1.U6. podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym	K_U13	projekt	Ćwiczenia
D.1/E.1.K6. budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych	K_K09	aktywność w trakcie zajęć	Ćwiczenia
D.1/E.1.K1 adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów	K_K09	aktywność w trakcie zajęć	Ćwiczenia
D.1/E.1.K7. rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia	K_K09	aktywność w trakcie zajęć	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Ocena z egzaminu z treści wykładów. Kryteria ocen: niedostateczny (0-50%); dostateczny (61-70%), dostateczny plus (61-70%); dobry (71-80%); dobry plus (81-90%); bardzo dobry (91-100%).

Ćwiczenia

średnia ocen z: 1) Opracowania projektu zajęć oraz jego realizacja. Kryteria oceny projektu od 2 do 5 za: a) poprawność metodyczną projektu, b) komunikatywność przekazu zadań, c) atrakcyjność zajęć, d) środki edukacyjne; 2) Kolokwium z treści ćwiczeń.

Kryteria ocen: niedostateczny (0-50%); dostateczny (51-60%), dostateczny plus (61-70%); dobry (71-80%); dobry plus (81-90%); bardzo dobry (91-100%).

Ocena z przedmiotu

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest zaliczenie wykładów /pozytywna ocena z egzaminu/ i ćwiczeń. Oceną końcową jest średnia arytmetyczna ocen z egzaminu z treści wykładów i ćwiczeń.

Literatura podstawowa

1. Bobkowicz-Lewartowska L., Autyzm dziecięcy - zagadnienia diagnozy i terapii, Kraków 2005.
2. Chrzanowska I., Pedagogika specjalna – od tradycji do współczesności, Kraków 2015.
3. Cunnighan C., Dzieci z zespołem Downa, Warszawa 1994.
4. Dziecko niepełnosprawne w rodzinie, pod red. I. Obuchowskiej, Warszawa 1995.
5. Maciarz A., Pedagogika lecznicza i jej przemiany. Wybrane problemy, Warszawa 2001.
6. Poznajemy ludzi z niepełnosprawnością, red. D. Gorajewska, Warszawa 2007.
7. Psychologia zdrowia dzieci i młodzieży, red. W. Pilecka, Kraków 2011.
8. Smith D.D., Pedagogika specjalna. Podręcznik akademicki, Warszawa 2008.
9. Uczeń z niepełnosprawnością ruchową w szkole ogólnodostępnej. Poradnik dla nauczycieli szkół ogólnodostępnych, Warszawa 2005.
10. Uczniowie z chorobami przewlekłymi. Jak wspierać ich rozwój, zdrowie i edukację? Red. B. Wojnarowska, Warszawa 2010.
11. Wyczesany J., Oligofrenopedagogika. Wybrane zagadnienia pedagogiki upośledzonych umysłowo, Kraków 1998 i nast. wyd..
12. Zabłocki K. J., Mózgowe porażenie dziecięce w teorii i terapii, Warszawa 1998.

Literatura uzupełniająca

1. Bogdanowicz M., Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym, Warszawa 1991 i nast. wyd.
2. Czerwińska M., Alfabet Brail'a, (w:) Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, Red. T. Pilch, Warszawa 2003.
3. Czerwińska M., Książka niewidomego, (w:) Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku, t. 2, red. T. Pilch, Warszawa 2003.
4. Czerwińska M., Rehabilitacja osób niewidomych, (w:) Encyklopedia Pedagogiczna XXI Wieku, t. 5, red. T. Pilch, Warszawa 2006.
5. Góralczyk E., One są wśród nas. Dziecko przewlekle chore. Psychologiczne aspekty funkcjonowania dziecka w szkole i przedszkolu. Informacje dla pedagogów i opiekunów, Warszawa 2009.
6. O co pytają rodzice dzieci z niepełnosprawnością? Red. A. Jakoniuk-Diallo, H. Kubiak, Warszawa 2010.
7. Osoba autystyczna w rodzinie i środowisku lokalnym.

9. Szczepankowski B., Niesłyszący, głusi, głuchoniemi. Wyrównywanie szans, Warszawa 1999.

10. Usprawnianie, wychowanie i nauczanie osób z głębszym upośledzeniem umysłowym, pod red. J. Pileckiego, Kraków 1998.

11. Wspomaganie rozwoju dzieci z zespołem Downa -- teoria i praktyka, red. B.B.Kaczmarek, Kraków 2008.

12. Zespół Downa - postępy w leczeniu, rehabilitacji i edukacji, red. J. Patkiewicz, Wrocław 2008.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 30-04-2021 22:56)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ